

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

לפני כבוד השופטת ליאת דהן חיון

תובע

****

באמצעות ב"כ עוה"ד ענבר רון
במינוי ע"פ חוק הסיוע המשפטי

נגד

נתבעת

****

באמצעות ב"כ עוה"ד איילת דקל
במינוי ע"פ חוק הסיוע המשפטי

פסק דין

לפניי תובענה לביטול דמי מזונות באופן רטרואקטיבי מחמת סרבנות קשר של הקטינה, ובהתאמה, להורות על השבת התשלומים ששולמו לידי האם ;

רקע :

1. הצדדים נישאו זה לזה בשנת 2003 ומנישואין אלו נולדה בתם המשותפת, ***, ילידת *** כיום בגירה (להלן: "הילדה או הבת"). מערכת היחסים בין הצדדים אופיינה בפרידות חוזרות ובשנת 2005 נפרדו בני הזוג זה מזו. ביום 18.12.05 הסכימו הצדדים להתגרש וכן שמזונות הבת יקבעו בסך של 500 ₪ לחודש. הסכמה זו קיבלה תוקף של פסק דין ביום 18.12.05 על ידי בית הדין הרבני האזורי ב***. בסופו של יום הצדדים לא התגרשו זה מזו והמשיכו לנהל חיים משותפים, עד שביום 18.8.06 עזבה הנתבעת (להלן: "האם או הנתבעת") את דירת המגורים המשותפת ועברה להתגורר בבית הוריה עם הילדה. ביום 22.3.07 חתמו הצדדים על הסכם גירושין בפני בית הדין הרבני האזורי ב*** שקיבל תוקף של פסק דין באותו היום המסדיר את מכלול הסוגיות הקשורות בנישואין (להלן: "הסכם הגירושין"). ביום 22.3.07 התגרשו הצדדים וביום 15.1.07 הגישה האם לבית משפט זה תביעת מזונות קטינה ואישה (עבור התקופה שמיום עזיבתה את הבית, קרי, 18.8.06 ועד ליום הגירושין, קרי, 22.3.07). בהחלטת בית המשפט מיום 7.2.07 שניתנה בהיעדר כתב הגנה מטעם התובע, הנתבע שם (להלן: "האב או התובע") חוייב בסך של 2,000 ₪ מידי חודש עבור מזונותיה הזמניים של הבת החל מיום 1.1.07 וכן שישא בתשלום מלוא הוצאות הבית, החינוך והבריאות לרבות חוגים וגן. לאחר שהגיש האב כתב הגנה ובקשה לביטול ההחלטה, נקבעו מזונותיה הזמניים של הבת בסך של 1,200 ₪ לחודש, החל מיום 1.3.07, וזאת בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 18.3.07.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

2. ביום 1.4.08 ניתן פס"ד בתביעת האם ובהתאם לו נקבע שהאב ישלם את מזונות הבת בסך 1,500 ₪ לחודש עד ימלאו לה 6 שנים ואז יופחת הסכום לסך של 1,200 ₪ לחודש וכן שהצדדים יחלקו בהוצאות הבריאות והחינוך. בפס"ד ציין בית המשפט שמתסקירי עו"ס לס"ד שהונחו לפניו דאז עולה שהאב החליט לנתק קשר עם הבת ולא הונחה כל תביעה, מצד מי מהצדדים, לחידוש הקשר.

3. זמני השהות של האב והבת הופסקו בהיותה בת כ- 7 שנים, וביום 30.11.15 עת הייתה בת כ- 12 שנים הגיש האב תביעה לחידוש הקשר (תמ"ש 66408-11-15). במסגרת הליך חידוש הקשר נעשו ניסיונות רבים לתווך בין האב לבתו ולחדש את הקשר, כפי שיפורט בהמשך, ברם אלה לא צלחו. על כן, בהסכמת הצדדים, התביעה נמחקה ביום 16.12.20 לאחר 5 שנים (ראו פס"ד מאותו היום, עמ' 13, שורה 18-33 לפרוטוקול).

4. בשל סירוב הבת לקיום כל קשר עם האב הוגשה תביעתו לפניי שעניינה ביטול דמי המזונות או הפחתתם; ביום 10.9.20 הוגשה הודעת התובע שם צויינה הסכמת הצדדים לביטול דמי המזונות החל מחודש 09/20. הסכמה זו קיבלה תוקף של החלטה בדיון שהתקיים ביום 16.12.20 (ראו: סעיף 5 להחלטה, עמ' 14, שורה 16-17 לפרוטוקול). עוד הוסכם בין הצדדים שהמועד הצריך להפסקת תשלום דמי המזונות יקבע בפסיקת בית המשפט, לאחר שיוגשו סיכומים.

מכאן פס"ד זה.

עיקר טענות הצדדים:

טענות האב:

5. האב טוען ששילם את מזונות הקטינה במלואם ולפי הוראות פס"ד. מאחר ולעיתים שילם לידי האם במזומן, התכחשה האחרונה לתשלומים ופנתה ללשכת הוצל"פ. עקב כך, העדיף להמשיך לשלם את דמי המזונות דרך הוצל"פ בלבד.

6. לדבריו, הגיש את תביעתו לאכיפת זמני השהות עת בתו הייתה בגיל 12, לאחר שזו ניתקה עמו קשר. לטענתו, מהלך כל התקופה בתו מסרבת לקשר עמו כמו גם לשתף פעולה עם הגורמים המקצועיים והמשפטיים.

7. האב סבור שהאחריות לסירוב הבת לקיים עמו קשר רובצת בחלקה על כתפיה של האם שנקטה מאז ומתמיד בהסתות קשות כנגדו, עד אשר גדלה הבת וגיבשה עמדה עצמאית וסרבנות לקשר

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

1 עמו. לדבריו, מתחילת הדרך האם מעולם לא פעלה לשיתופו בחיי היומיום של הבת, באירועים
2 בחייה, בעיסוקיה וכיוצ"ב והתנהלותה זו הייתה בסיס לניתוק הקשר.
3
4 8. נוסף על כך, במסגרת ההליכים האם סירבה לשתף פעולה עם גורמי המקצוע ולהשתתף טיפולים
5 כמצוות ביהמ"ש, לא הגיעה לפגישות משותפות עם הפסיכולוג אליהם הופנו הצדדים יחד עם
6 הילדה והתחמקה כל העת באמתלות שונות, וגם בכך סיכלה את הקשר.
7
8 9. לטענתו, עשה כל שנדרש ממנו בשל מטרתו העליונה לחדש את הקשר עם הילדה ומתחילת הדרך
9 לא הפסיק לשלם את דמי המזונות, לטובת הקשר וצרכי הילדה הסכים להשתתף בכל הליך טיפולי
10 שהוצע לו חרף עלויותיו הגבוהות ופעל כמצוות ביהמ"ש השונות. דא עקא, חרף מאמצים כבירים
11 של גורמים רבים לאורך השנים, לא שינתה הילדה את דעתה הנחרצת והתביעה לביטול המזונות
12 הוגשה בלית ברירה ולאחר שכלו כל הקיצין, שכן לטענתו לא יעלה על הדעת שיזון את בתו וימלא
13 אחר צרכיה בעודה איתנה בדעתה שלא לקיים עמו כל קשר.
14
15 10. מטעים האב שאף האפוטרופוס לדין שמונתה בעבור הילדה דיווחה שעשה כל שאל ידו על מנת
16 לחדש את הקשר עמה הן דרך ביהמ"ש והן דרך גורמים מקצועיים אך לדאבון הלב, הילדה נחושה
17 בדעתה שלא לקיים עצו קשר, ויש שלב שצריך להניח לה. על-כן ניסיונה של האם לציירו כבעל
18 אינטרס כלכלי שכל רצונו להימנע מתשלום דמי המזונות, לא צלח.
19
20 11. לאור המפורט לעיל ומשנמחקה התובענה לחידוש הקשר לאחר שההליך לא צלח, עותר לביטול
21 דמי מזונות רטרואקטיבית, למצער מיום הגשת התביעה לאכיפת זמני שהות (קרי חודש 11/15)
22 ולחילופין החל מיום הגשת התביעה דנן (קרי מחודש 9/19).
23
24
25

טענות האם;

26 12. לגרסת האם, התובע לא מבקש לחדש את הקשר עם הילדה אלא לפטור עצמו מתשלום דמי מזונות
27 ותו לא. לדידה, תביעת ביטול המזונות מוכיחה את התנהלותו עם הבת, כאשר המניע הכלכלי הינו
28 הדבר היחיד העומד לנגד עיניו והכל תוך התעלמות מהעובדה שנטל הגידול רובץ על כתפיה לבד,
29 ומצבה הכלכלי בכי רע.
30
31 13. לטענתה, התובע הוא זה שניתק קשר עם הילדה ונעלם מחייה בהיותה בת 7 שנים כמו גם ביקש
32 שזמני השהות לא יכללו לינה. רק לאחר 4 שנים של התעלמות מוחלטת מצדו, היעדרות ממפגשים
33 וביטולם, ביקש את הקשר עמה, אך זו כבר סירבה בעצמה לאחר שחשה שאינה רצויה בחייו בשל
34 היעלמותו ללא כל הסבר ולעיתים הרגישה כנטל עליו. לדבריה, האב מעולם לא התעניין בצרכי
35 הילדה, לא קנה לה דבר והותיר את כל כלכלה על כתפיה. בנוסף, הילדה ספגה פגיעה קשה נוספת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

1 כאשר הייתה בקשר עם אמו של האב, סבתה, וזאת משך 6 חודשים עד שגם היא ניתקה עמה את
2 הקשר, וזאת לדרישת האב. האם סבורה שהאב גרם לילדה אכזבות רבות ותחושה של נטישה
3 ואלה גרמו לה שלא לרצות בקשר עמו.
4
5 14. לעניין תשלום המזונות משך השנים טוענת האם שאלה נגבו באמצעות המוסד לביטוח לאומי
6 לאחר שהאב התנער מחובתו לשלם, וזאת עוד מאז הילדה הייתה בת כ- 7 שנים, והופסקו זמני
7 השהות. כך גם לא שילם את חלקו בטיפולים הפסיכולוגיים אותם קיבלה הילדה בהתאם
8 להחלטת בית המשפט.

9
10 15. האם מציינת ששיתפה פעולה עם ההליך ועודדה את הילדה לקיים קשר עם האב, ברם חרף ההליך
11 הממושך וחיוב הילדה בטיפולים, החליטה שאינה רוצה בקשר עם אביה מאחר ואין לה אמון
12 ביחסים עמו ועל – כן ביקשה להמשיך בחייה כפי שהתרגלה, בלעדיו.

13
14 16. מכל האמור ולאור הכלל שאין להשיב מזונות שנאכלו סבורה האם שיש לדחות את תביעת האב.
15 ואולם, במידה וביהמ"ש יקבע שעסקין במרדנית, יש לשקול חלופה מתונה של הקטנת מזונות.

דיון והכרעה:

16
17
18
19 לאחר שעיינתי בטענות הצדדים על נספחיהם, נתתי דעתי להליך חידוש הקשר, לתסקירי העו"ס,
20 לדיווחי האפוסטרופוסה לדין, ולאחר שקיימתי ראיון עם הילדה, נחה דעתי שדין התביעה להתקבל
21 בחלקה. אנמק:

22
23 17. ראשית דבר אציין שמצאתי לדחות מכל וכל את טענת האם ביחס למניעיו הכלכליים של האב
24 בתביעותיו; תביעת האב לחידוש הקשר עם הילדה הוגשה בשנת 2015 ואילו התביעה לביטול
25 המזונות הוגשה בשנת 2019; די בעובדה זו בכדי ללמד שדרכו של האב לא אצה לו, ומניעים
26 כלכליים גרידא אינם אלה שעומדים בבסיס התביעה לפניי. כמו כן, התנהלות האב משך הליך
27 חידוש הקשר הביאוני לכלל מסקנה שעשה כל שביכולתו על מנת לחדש את הקשר עם בתו,
28 ולמרבה הצער, מאמציו הרבים לא נשאו פרי נוכח סרבנותה העיקשת, כפי שיפורט בהמשך.

29
30 18. גם האפוסטרופוסה לדין ביקשה להבהיר שתביעת האב לחידוש הקשר אינה קשורה בשיקולים
31 כלכליים, וכפי שהצהירה בדיון מיום 16.2.20:

32 " לעמדתי הטענה שנטענה פה כי האב הגיש את ההליך רק לעניין כסף, אני לא מוצאת בה
33 מקום לאחיזה. אני חושבת שכל אב שפונה ומשתף פעולה עם בית המשפט, גם אם יש איזשהו
34 רכיב כלכלי, עדיין הרצון להיות בקשר עם הבת שלו הוא רצון כנה, אמיתי. התרשמתי מהכנות

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

של האב וגם מחוסר היכולת שלו למצוא אפיקים מקצועיים לפנות לליבה של הילדה. גם כשדיברתי איתו בזמנו שינסה לבנות את הקשר בעצמו ללא גורם חיצוני, זה היה קשה לו. הוא כן שיתף פעולה עם מפגשים שנקרא אליהם. לבוא ולהגיד שכל התיק בנוי על כסף, זה לחטוא לאמת. לכל בן אדם שאין לו קשר עם הילד, יש זכות לטעון את הטענה לעניין חיוב במזונות. אני כן חושבת שכל זמן שאדם הולך לטיפול יש מקום להליך עצמו. האב יכול היה ללכת לאפיק של סרבנות קשר וללכת לילד מרדן ובוזה לבקש הפסקת מזונות, ולא – הוא ביקש חידוש קשר. ראוי לכבד אותו על המקום הזה." (ראו: עמ' 12, שורה 18-27)

מכאן, טענת האם ולפיה מניעיו של האב כלכליים גרידא, נדחת.

19. חיובו של אב יהודי במזונות ילדיו הקטינים נעשה מכח הוראות המשפט העברי, ואחת מטענות האב לפטור ממזונות ילדו הינה "בן מרדן". אין בפטור מכח הדין האישי בכדי לפגוע בחובת האב לתשלום מזונות על פי הוראות חוק המזונות, אלא באם קיימת חובת מזונות מושגית שבצידה קיים פטור ספציפי למזונות. "הבחנה זו שקיימת בסעיף 3 (ב) לחוק המזונות, בין חובה מושגית כללית למזונות קטין, לבין פטור ספציפי למזונות קטין, היא שיוצרת את הדין- שלא תקום חובת מזונות מכח החוק- כלפי בן מרדן. שכן בסוגייה זו קיימת חובת מזונות מושגית כללית למזונותיו של הקטין- מכח הדין האישי, אלא שקיים פטור בנסיבות מסוימות של מרדנות. לפיכך, בנסיבות של פטור ספציפי ממזונות קטין בדין האישי- למשל בן מרדן, לא תחול חובה למזונותיו מכח חוק המזונות והפטור ממזונות קטין ויותר על כנו". (ראה, מזונות ילדים, הלכה למעשה, כרך שני, עדכון מספר 6, עמוד 309א).

20. סעיף 9 לחוק המזונות מקנה סמכות לבית המשפט לפטור אדם מחובת תשלום מזונות, באופן מלא או חלקי, באם סבר שמן הצדק והיושר לעשות כן, תוך שהוא קובע מבחן מחמיר של התנהגות מחפירה שהזכאי במזונות התנהג כלפיו. בע"א 477/73 סלומון נ' סלומון (פורסם במאגרים) התייחס בית המשפט לפרשנות המונח "התנהגות מחפירה" וקבע שאין הכרח בכוונת פגיעה במשלם המזונות אלא די בכך שהפגיעה בו תהא טבעית ובשל ההתנהגות כלפיו ובכך תישלל מהזכאי טענה בדבר טוהר מידותיו, והכל על פי קני מידה אובייקטיביים. משך השנים מגמת הפסיקה הינה צמצום תוצאות הלכת "בן מרדן" כך שפטור זה יעמוד למשלם רק במקרים קיצוניים של מרדנות, ונקבעו קני מידה מחמירים מאלה שנקבעו בסעיף 9 לחוק.

21. האפשרות לבטל או להפחית מזונות של קטין מרדן, במקרים מסוימים, הוכרה בפסיקה (ראו: ע"א 574/83 חגג נ' חגג, פ"ד לח(3) 331; ע"א 4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין, פ"ד מו(1) 289; ע"א 1880/94 קטן נ' קטן, פ"ד מט(1) 215). ואולם, שעה שבכל הכרעה בעניינם של קטינים תהיה השפעה לעיקרון טובת הילד (ראו: ע"א 723/72 יהלומי נ' יהלומי, פ"ד כז(2) 757, 760), ומזונות קטין משולמים לצורך צרכיו של הקטין - "שלילת המזונות היא צעד קיצוני וחריף אשר יש

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

- להימנע ממנו אלא אם כן קיימות נסיבות יוצאות דופן" (ע"א 1741/93 אזולאי נ' אזולאי [פורסם
בנבו]).
22. ברע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית (נבו 15.07.2010) (להלן: "הלכת פלוני") קבע בית המשפט העליון
את הכללים שגובשו בפסיקה בסוגיית ההשלכות הכלכליות על בן מרדן, ואלה עיקרם:
- יש לנקוט משנה זהירות וריסון בשימוש בהפחתת המזונות הדרושים לקיומו של קטין;
שלילה או הפחתה לא יהיו האמצעי הראשון להתמודדות עם קטינים המסרבים לקשר
עם הוריהם, שכן שלילה הינו צעד קיצוני וחרף אשר יש להימנע ממנו אלא באם ישנן
נסיבות יוצאות דופן ויש לשקול תמיד חלופה מתונה כגון הפחתת מזונות.
  - אין "למדוד התנהגותו של ילד בגיל זה בקנה מידה של אדם מבוגר". יחס הקטין להורה
הוא תולדה של אכזבה ותסכול הקשורים עם אווירת הגירושין.
  - קיימת חובה לבחון את עקרון העל של טובת הילד בטרם ינקטו צעדים לרעתו.
  - במקרים חריגים של התנהגות מחפירה ומקום בו אין תקווה לשיקום הקשר, אין זה הוגן
לחייב אב בתשלום מזונות קטין, והכל תוך בחינת טובת הילד.
  - קיימת חובה לבחון את השפעת פסיקת המזונות על אפשרות חידוש הקשר בין ההורה
לילד.
  - יש להתייחס להתנהלות ההורה שעותר לביטול חיוב המזונות, למניעיו ולעתירתו תוך
בחינה באם סרבנות הילד עצמאית או שמא קיימת אשמה מצד מי מההורים למצב.
  - יש לבחון את ההשלכות הכלכליות של ביטול או הפחתת המזונות על הקטין המרדן ועל
אחיו.
23. לעניין "טובת הילד" נקבע בהלכת פלוני כי "תחולתו של עיקרון זה מחייבת לבחון האם הפסקת
המזונות תפעל - בסופו של יום - לטובת הילד, ולטובת הקשר עם הוריו. במקרים חריגים
וקיצוניים יותר, בהם מדובר בהתנהגות מחפירה, בקשר שלא נראית תקווה לשקמו ובמצב דברים
בו אין זה הוגן לחייב את האב לפרנס את בנו ("כספומט") תוך התעלמות מהיחס המוענק לו -
מחייב עקרון טובת הילד לוודא, לפחות, שאין פגיעה בצרכיו הבסיסיים. דברים אלה צריך
שייעשו באיזמל עדין."
24. בענייננו, מצאתי שהתקיימו כל הכללים שגובשו בפסיקה לעניין בן מרדן; מובנת פגיעתה של
הילדה אותה חוותה נוכח הנתק בינה לבין האב, שראשיתו בשל התנהגותו, כמו גם היעדר האמון
שחשה כלפיו. ברם, האב, שהבין שטעה בדרכו עשה כל שביכולתו לתקן התנהלותו, לרכוש את
אמונה ולזכות בקרבתה, וכל מאמציו לא צלחו. האב שיתף פעולה באופן מלא עם כל הליכי הטיפול

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

שהומלצו משך ההליך, נשא בעלויות הכרוכות בכך והיה נכון לעשות כל שיידרש. נוכח החשיבות
אפרט את הניסיונות שנעשו משך השנים;

• בשנת 2017 השתתפו הצדדים בהדרכה הורית שהופסקה בהסכמה עם המטפלת;

• בשנת 2018 הופנו הצדדים לפגישות עם פסיכולוג יח"ס, והליך זה כשל נוכח סירוב
הילדה.

• בשנת 2019 מונתה המומחית ד"ר ענבל קיבנסון בר-און; הילדה התנגדה להיפגש עמה
והאם סירבה לשתף פעולה ולהביאה לטיפול;

• ביום 2.2.20 קיימתי עם הילדה ראיון בנוכחות האפוטרופוס לדין, ובסיומו ביקשתי
שתבחן אפשרות טיפול אחרת;

• בשנת 2020 הופנו הצדדים והילדה למכון מ.י.ת.ר וגם הליך זה לא צלח.

25. חרף מאמצי האב, הילדה לא מצאה מקום בלבה למחול לו ולהיות עמו בקשר מכל סוג שהוא, ולו
במתווה אותו תגדיר. התנהגותה זו פגעה באב, ולמרות זאת, המשיך ופעל בכל מאודו להצלחת
ההליך. גם הפגנת התמדה ורצונו העז לא שכנעו את הבת שעמדה על סירובה העיקש. משך כל
ההליך לא חל כל שינוי בדמי המזונות, והכל מתוך תקווה שהליך חידוש הקשר יצלח, ולו אגב
קשר מינמאלי, אולם למרבה הצער, בסופו של יום תקווה זו לא התממשה.

26. לאחר שעיינתי בתסקירים הרבים שהוגשו ואף פגשתי בילדה וקיימתי עמה ראיון, מצאתי
שסרבנותה עצמאית, ואינה תולדה של ניכור והסתה מצד האם, כפי שטען האב; אמנם, משך
ההליך לא היה שיתוף פעולה מלא מצד האם וזו אף חוייבה בהוצאות לטובת אוצר המדינה
כמפורט בהחלטה מיום 10.5.19. יחד עם זאת, כפי שעולה מהדיווחים השונים שהוגשו משך
ההליך מגורמי הטיפול, סירובה של הילדה קשור בפגיעה שחוותה מהאב מהיעדר האמון בו. נוכח
חשיבות הדברים, אביא עיקרם;

א. **"...הבת *** ביקשה שלא להיפגש עם אביה... לדבריה היא איננה מכירה את אביה
כלל ואין לה כל רגש אליו... יש בה כעס עליו..."** (ראו: דיווח עו"ס לס"ד, ששי רחל
סיון, מיום 11.4.16).

ב. **"...לא מוכנה לקשר עימו... סיפרה כי בהתחלה כעסה עליו והתגעגעה אליו, היום
כבר לא... אומרת כי אין לה שום רגש כלפיו... לא מוכנה להיות בקשר... אומרת כי
לא תדבר עם האב..."** (ראו: דיווח מנהלת מרכז קשר, אסנת בלס, מיום 19.7.16).

ג. **"בפגישה *** ביטאה אי רצון מוחלט לפגוש את אביה אחרי כל-כך הרבה שנים של
נתק."** (ראו: דברי המטפלת בהדרכת הורים, מפי עו"ס לס"ד, ששי רחל סיון, מיום
25.4.17).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

- ד. "...היא עדיין הביעה התנגדות נחרצת הן לפגישה והן לחידוש הקשר עם האב."
(ראו: דיווח עו"ס מתמחה לס"ד, שרה איברקן ועו"ד לס"ד, קדם רחלה, מיום 15.4.19).
- ה. "...עו"ס מתמחה מתרשמת כי לא חל שנוי במוטיבציה של *** לבניית הקשר עם אביה." (ראו: דיווח עו"ס מתמחה לס"ד, שרה איברקן ועו"ד לס"ד, קדם רחלה, מיום 2.6.19).
- ו. "כשניסיתי לקבוע מועד למפגשים של האב עם הבת האישה סרבה, טענה שהבת לא רוצה ושמבחינתה היא מוכנה שיכניסו אותה לכלא ושהיא כלל לא מתכוונת להתעמת עם בתה או להביאה למפגשים עם האב." (ראו: דיווח המומחית ד"ר ענבל קיבנסון בר-און, מיום 29.1.20).
- ז. "...נחושה בדעתה, לא מוכנה לשמוע טיפול, היא ללא מוטיבציה, לא מוכנה לשוב לקשר עם האב... *** נערה דעתנית, שכלתנית, חסומה רגשית ואין כל מוטיבציה לטיפול, *** ביקשה כי יניחו לה לנהל את חייה, מבקשת שיפסיקו להתערב לה ביחסיה עם האב... על פניו לא נראה כי תהליך כלשהו יקדם פגישות של הקטינה עם אביה... לדברי *** 'הוא אדם זר בעיניה'". (ראו: דברי מטפלת מכון מ.י.ת.ר מפי אפוטרופוס לדין, שלומית ברנס, מיום 6.7.20).
- ח. "לדעתי, אין שום טעם לחייב את *** לחדש את הקשר עם ***. היא לא פתוחה לכך, וכל מיסיון לכפות זאת עליה רק ירחיק אותה יותר." (ראו: דיווח מטפלת מכון מ.י.ת.ר, גבי גרזי, מיום 30.8.20).
27. בעדכון המטפלת שטיפלה בילדה במכון מיתר, נושא תאריך 30.8.20 צויין "אין שום טעם לחייב את *** לחדש את הקשר עם ****, ויש מקום לכבד אותה". האפוטרופוסה לדין הגישה עמדה דומה ביום 3.9.20, וציינה שכדעת גורמי הטיפול שפגשו בילדה משך השנים, יש לכבד את רצונה ולא לכפות עליה קשר עם אביה.
28. לאחר שפגשתי בילדה וקיימתי עמה ראיון, מצאתי להצטרף לחוות דעת גורמי הטיפול; נוכח החיסיון, לא ארחיב בדברים שנאמרו בראיון, אולם אציין שהתרשמתי באופן חד משמעי שהיא מסרבת לקשר מכל סוג עם האב, ואין כל דרך להניא אותה מסרבנותה, שאינה קשורה בהסתה מצד האם. עוד התרשמתי שהילדה גמרה בדעתה שלא להיות בקשר עם אביה תוך סרבנות עיקשת.
29. מכאן, הסיכויים לחידוש הקשר אבדו, הילדה איתנה בסירובה, והתנהלות האב בהליך הייתה ראויה, ומשכך אדרש להשלכות הקשורות בביטול המזונות; טוענת האם שמצבה הכלכלי בכי רע, ברם טענה זו לא הוכחה ולו בראשית ראייה. כמפורט לעיל, בין יתר השיקולים להם יידרש בית המשפט בבחינת ביטול המזונות ולמצער הפחתתם, תבחן רווחת הילד, ובהתאמה ההשלכות

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

הכלכליות הקשורות בכך, שכן הפטור אינו החלטי בכל הנסיבות, ואפילו אם מדובר בבן מרדן אין להביאו לסף רעב ולהשאירו חסר כל (ראה לעניין זה ע"א 425/68 משכיל לאיתן נ' משכיל לאיתן; ע"א 199/77 חריר נ' חריר; ע"א 405/70 כהן נ' כהן, פורסמו במאגרים). בע"א 1741/93 אזולאי נג' אזולאי (פורסם בנבו) קבע בית המשפט העליון שמרדנות יכולה להשפיע על שיעור דמי המזונות בהם חוייב הורה בתנאי "וזאת יש להדגיש, שמי שהקטין נמצא במשמורתו מסוגל להחזיק בו ולפרנסו. אם מי שמשמורתו של הקטין בידי אינו מסוגל לפרסנו, על ההורה החייב במזונות להשלים את מחסורו מדין צדקה, אף אם אין זה עד לאותה רמה שההורה המחזיק רוצה לקבוע".

30. משלא הוכחה טענת האם ולפיה מצבה הכלכלי קשה, או שיהיה בביטול המזונות בכדי לגרום לכך שלא ימולאו כל צריכה ההכרחיים של הילדה, ולאחר ששמעתי את הצדדים כמו גם את הילדה, התרשמתי שמלוא צרכיה מולאו. המדובר בילדה אינטליגנטית מאוד, וורבלית, שניכר כי האם השקיעה בחינוכה וגידולה, טיפחה אותה והעניקה לה הרבה מעבר לצריכה הבסיסיים. בנוסף, האם והילדה מתגוררת בבית הורי האם החל מהמועד בו עזבה את הדירה המשותפת, וגם הם לקחו חלק פעיל ומשמעותי בחיי הילדה והשקיעו בגידולה מזמנם וכספם. וחרף זאת, אין באמור לפגוע בחובתו של האב לזון את הקטינה, שכן כפי שנקבע בהלכת פלונית; "אחריותו הבסיסית של אב נובעת מהיותו שותף בהבאת ילדו לעולם. אכן יש לזכור, כי במקרים רבים עמל אב קשות כדי לשאת בעול המזונות, לעתים אף מעבר למה שהורגל בתקופת הנישואין - וקשה לחייבו לעשות כן כדי לממן מותרות לבן סרבן, אך אין בכך כדי להסיר את אחריותו כליל מן האב מזרעו. במסגרת זו קיימת חובה לבחון את האמצעי שפגיעתו פחותה, צמצום של היקף המזונות תחת ביטולם לחלוטין - כדי להשיג איזון ראוי בין שמירה על צרכיו הבסיסיים של הילד, לבין הביטוי שיש ליתן להתנהלותו." (הדגשה שלי; ל.ד.ח.)

31. על כן; ולאחר ששקלתי את כלל השיקולים הצריכים ובראשם טובת הילדה ורווחתה, ולאחר שנתתי דעתי לסרבנותה העיקשת, להתנהלות האב והאם, השפעת ביטול המזונות על ייתכנות חידוש הקשר בעתיד עת תגדל, אל מול זכותו של האב לקשר עמה וסרבנותה העיקשת לעשות כן וכן לטענות הצדדים לעניין השלכות ביטול המזונות; אני מוצאת שהאיזון הראוי אינו בביטול דמי המזונות באופן גורף כי אם בהפחתתם. מצאתי שבאופן זה יעשה האיזון הראוי והנכון בין חובתו הטבעית של האב לזון את בתו, כמו גם להבטיח את טובתה ובכלל זה שמירה שצריכה הבסיסיים ימולאו, אל מול סרבנותה העיקשת להיות בקשר עמו חרף מאמציו הארוכים. לעניין זה אפנה לדבריו של כבוד השופט רובינשטיין בהלכת פלוני שם קבע: " ... במסגרת זו קיימת חובה לבחון את האמצעי שפגיעתו פחותה, צמצום של היקף המזונות תחת ביטולם לחלוטין - כדי להשיג איזון ראוי בין שמירה על צרכיו הבסיסיים של הילד, לבין הביטוי שיש לתת להתנהלותו".

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

32. כפורט לעיל, ערב ביטול המזונות, חב האב בתשלום סך של 1,200 ₪ בתוספת מחציות. על פי דין, בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה והחלוקה ביניהם תיקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, תוך בחינת זמני השהות ובשים לב לכלל נסיבות המקרה. בעת הגשת התביעה לאכיפת זמני השהות הייתה הילדה בת כ- 12 שנים ובעת הגשת התביעה לביטול המזונות הייתה בת כ- 15 שנים ועל כן ביחס למועדים אלה חובת האב בתשלום המזונות אף מצומצם יותר. לאור סרבנותה של הילדה לקשר עם אביה, לא מצאתי לנכון לקחת בחשבון את זמני השהות שאינם חלים. מכאן, ושעה שהאם והילדה מתגוררות בבית הסבים ולא הוכח ולמצער נטען שהאם נושאת בהוצאות מדור ואחזקתו, מוצאת לקבוע שעל האב לשאת במזונותיה בסך של 800 ₪ וזאת החל למן המועד בו הוגשה התביעה נשוא פס"ד.

33. מכאן, אדרש לשאלת ההשבה; האב עותר לביטול המזונות או הפחתתם למן היום בו הוגשה התביעה לחידוש הקשר, ולמצער למן היום בו הוגשה התביעה לביטול, ולהשיב את התשלום ששולם ביתר, בהתאם. כידוע, הכלל הוא כי מזונות ששולמו נאכלו, והחזר המזונות הוא בשיקול דעת בית המשפט שישקול "את כל הנסיבות, לרבות אם מדובר במזונות אשה או ילדים, האם המזונות כבר נאכלו, האם ההחזר לא יפגע בקיום הילדים, או האשה, האם סביר בנסיבות העניין לצוות על ההחזר, האם הוא צודק, האם מדובר בסכומים גדולים ובמקרה כזה האם הם שולמו בפועל או טרם שולמו וכיו"ב" (תמ"ש (י-ם) 16933/99 ל' ש' נ' ל' י' [פורסם בנבו] 02/01/2005); ע"א 125/86 סימונוב נ' סימונוב, (לא פורסם) [פורסם בנבו]; ע"א 591/81 פורטוגו נ' פורטוגו, פ"ד לו(3) 449, בעמ' 463).

34. עדכון המטפלת והמלצותיה הוגש כאמור ביום 30.8.20 ועמדת האפו"ט לדין הוגשה ביום 3.9.20. פס"ד ולפיו נמחקה התביעה ניתן ביום 16.12.20 וזאת לאחר שהוברר שאין כל אפיק לחידוש קשר, מכל סוג שהוא. משכך, ולאחר ששקלתי את כלל השיקולים הצריכים ובכלל זה ולא רק; המועד בו הוגשה התביעה לפניי וכן תביעת חידוש הקשר, הנתק בין האב לילדה עד למועד בו הוגשה התביעה, הסכום אותו על האם להשיב לאב נוכח הפחתת דמי המזונות החודשיים, הפגיעה הצפויה בילדה באם יושבו כספים אלה או חלקם ואפשרות לחידוש הקשר בעתיד אף שהמדובר בבגירה, אני מוצאת שעל האם להשיב לידי האב סכום של 6,000 ₪. מצאתי שסכום מאזן בין זכויות האב שעשה כל שאל ידו למען חידוש הקשר ומשך תקופה זו המשיך ונשא בדמי המזונות, אל מול העקרונות לעיל, ובראשם, טובת הילדה.

35. בסייפא לדבריי, אציין תקוותי לחידוש הקשר בין האב לבתו; תחושותיה של הילדה, לרבות תחושת הנטישה וחוסר האמון באב, מובנות נוכח התנהלותו בתחילת הדרך עת נפרדו הצדדים. ואולם, האב הבין שטעה, תיקן מדרכו, וכמפורט, היה ועודנו מוכן, לעשות כל שיידרש על מנת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 19-09-43680

שבתו תמצא לו מקום בחייה. תקוותי שעם בגרותה, הילדה, תמצא מקום בלבה למחול לאב, ותשכיל להבין את חשיבותו בחייה, תוך שהצדדים יימצאו את הדרך לגשר על הפער ולאחות את הקרע.

סוף דבר:

36. אני מחייבת את האם להשיב לידי האב סך של 6,000 ₪; התשלום יבוצע תוך 30 ימים שאם לא כן יישא הסכום הפרשי ריבית והצמדה החל מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

37. לאור התוצאה אליה הגעתי ועל מנת שלא להסלים את הקונפליקט, אינני עושה צו להוצאות.

בזאת תמה המחלוקת לפניי;

המזכירות תמציא את פס"ד לצדדים באמצעות ב"כ ותסגור את התיק.

פס"ד מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים ובכפוף לתיקוני הגהה.

ניתן היום, ד' חשוון תשפ"ב, 10 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.

ליאת דהן חיון, שופטת